	URZĄD STATYSTYCZNY W KRAKOWIE	
	<i>Informacja sygnałna</i>	Data opracowania - wrzesień 2005 r.
Kontakt: e-mail: sekretariatUSKRK@stat.gov.pl tel. (0-12) 415-38-84		Internet: http://www.stat.gov.pl/urzeddy/krak

Nr 15

BUDŻETY JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO W 2004 R.

Dane dotyczące budżetów jednostek samorządu terytorialnego opracowano na podstawie sprawozdań Ministerstwa Finansów.

Prezentowane dane obejmują dochody i wydatki budżetów gmin, miast na prawach powiatu, powiatów i budżetu województwa samorządowego.

Podstawę prawną gospodarki finansowej jednostek samorządowych stanowi Ustawa z dnia 26 listopada 1998 r. (Dz. U. Nr 155, poz. 1014) z późniejszymi zmianami.

Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządowych grupuje się na podstawie klasyfikacji dochodów i wydatków budżetowych, którą ustala Minister Finansów w drodze rozporządzenia (od 2003 r. obowiązuje Rozporządzenie z dnia 25 marca 2003 r. – Dz. U. Nr 68, poz. 634 z późniejszymi zmianami).

Dochodami jednostek samorządowych są:

1. dochody własne

- dochody z tytułu udziałów we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych i prawnych,
- wpływy z podatków ustalanych i pobieranych na podstawie odrębnych ustaw, tj.: od nieruchomości, rolnego, leśnego, od środków transportowych, wpływy z karty podatkowej, podatku od spadków i darowizn,
- wpływy z opłat (skarbowej, eksploatacyjnej, targowej, podatku od czynności cywilnoprawnych),
- dochody z majątku gminy,
- pozostałe dochody, np. opłaty administracyjne, opłaty miejscowe, odsetki od środków gromadzonych na rachunkach bankowych, odsetki za nieterminowo wnoszone opłaty;

2. dotacje celowe

- z budżetu państwa na finansowanie zadań własnych, z zakresu administracji rządowej oraz realizowanych na podstawie porozumień z organami administracji rządowej,
- dotacje z funduszy celowych,
- pozostałe dotacje, tj. dotacje celowe otrzymane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego;

3. subwencje ogólne z budżetu państwa, w tym na zadania oświatowe;

4. środki na dofinansowanie własnych zadań ze źródeł pozabudżetowych.

Przy przeliczeniach na 1 mieszkańca przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 30 VI

DOCHODY BUDŻETOWE

Jednostki samorządu terytorialnego Małopolski w 2004 r. uzyskały **dochody ogółem** w wysokości 7197 mln zł, czyli o 11,7% więcej niż w roku 2003. Wielkość ta stanowiła 7,9% dochodów jednostek samorządowych w kraju oraz 39,1% dochodów jednostek należących do regionu południowego obejmującego województwa: małopolskie i śląskie.

Na dochody ogółem składały się dochody budżetów gmin – 3467 mln zł (48,2%), miast na prawach powiatu – 2285 mln zł (31,7%), powiatów – 959 mln zł (13,3%) oraz budżet województwa – 486 mln zł (6,8%).

W porównaniu do 2003 r. dochody budżetów gmin i powiatów wzrosły w podobnym tempie, odpowiednio o 9,2% i o 9,0%, a miast na prawach powiatu o 13,4%. Najwyższy wzrost dochodów, podobnie jak rok wcześniej, wystąpił w budżecie województwa – o 31,1%.

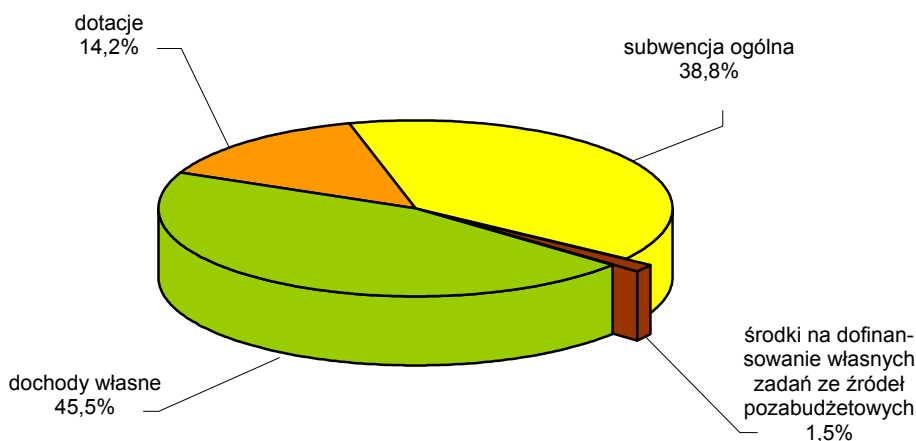
W 2004 r. **na 1 mieszkańca** województwa małopolskiego z dochodów ogółem budżetu województwa przypadło 149 zł (o 35 zł więcej niż w roku poprzednim), z dochodów powiatów – 418 zł (o 33 zł więcej), z dochodów miast na prawach powiatu – 2379 zł (o 281 zł więcej).

Z dochodów ogółem gmin na 1 mieszkańca przypadło 1510 zł (o 122 zł więcej niż w 2003 r.), przy czym w gminach miejskich – 1688 zł (o 135 zł więcej), w gminach miejsko-wiejskich – 1476 zł (o 141 zł więcej) i w gminach wiejskich – 1503 zł (o 105 zł więcej niż w roku poprzednim).

W grupie gmin miejskich, podobnie jak w roku 2003, najwyższe dochody ogółem na 1 mieszkańca przypadły w miastach: Zakopane – 2042 zł, Limanowa – 1918 zł oraz Oświęcim – 1818 zł. Spośród gmin miejsko-wiejskich najwyższe dochody ogółem przypadające na 1 mieszkańca uzyskały gminy: Krynica Zdrój – 2127 zł, Czchów – 1931 zł i Niepołomice – 1869 zł, a najniższe gmina Miechów – 1263 zł i Alwernia – 1287 zł.

Najwyższe dysproporcje w dochodach przypadających na 1 mieszkańca wystąpiły wśród gmin wiejskich. Przykładowo w gminie Uście Gorlickie na 1 mieszkańca przypadło 2131 zł (najwięcej w Małopolsce), natomiast w gminie Nowe Brzesko – 1245 zł (najmniej).

DOCHODY JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO MAŁOPOLSKI WEDŁUG RODZAJÓW W 2004 R.

Analiza dochodów jednostek samorządu terytorialnego wykazała, że w 2004 r. dochody własne stanowiły 45,5%, dotacje (z budżetu państwa, z funduszy celowych i otrzymane na podstawie porozumień samorządowych) – 14,2%, subwencja ogólna – 38,8%, a środki na dofinansowanie pozyskane z innych źródeł – 1,5%.

Dochody według rodzajów i ich strukturę przedstawia tabela nr 1.

Dochody własne jednostek samorządowych województwa małopolskiego w 2004 r. wyniosły 3272 mln zł, a ich najważniejsze źródła to: wpłaty podatku dochodowego od osób fizycznych i prawnych – 42,9%, wpłaty podatku od nieruchomości – 24,0% oraz dochody z majątku – 8,4%.

Na 1 mieszkańca przypadło przeciętnie w budżecie województwa samorządowego 85 zł dochodów własnych, w powiatach – 105 zł, a w miastach na prawach powiatu – 1414 zł.

W budżetach gmin z dochodów własnych na 1 mieszkańca przypadło 608 zł, przy czym w gminach miejskich – 1083 zł, miejsko-wiejskich – 735 zł, a w gminach wiejskich – 422 zł.

Dochody własne przekraczające 1000 zł na 1 mieszkańca uzyskało 13 jednostek: m. Kraków, m. Zakopane, m. Oświęcim, Trzebinia, m. Bukowno, Bolesław (powiat olkuski), Brzeszcze, Krynica-Zdrój, Dobczyce, m. Limanowa, m. Gorlice, m. Nowy Sącz, Niepołomice. Najniższe dochody własne na 1 mieszkańca (nieprzekraczające 200 zł) wystąpiły w gminie Budzów.

Nadal utrzymuje się silne zróżnicowanie udziału dochodów własnych gmin w ich dochodach ogółem. W gminie miejsko-wiejskiej Trzebinia oraz w gminach miejskich Zakopane, Bukowno i Oświęcim udział dochodów własnych w dochodach ogółem przekroczył 70%, a równocześnie w 7 gminach wiejskich (Lipnica Wielka, Słopnice, Łukowica, Budzów, Mszana Dolna, Kamienica i Korzena) był niższy niż 15%.

Do jednostek samorządowych Małopolski wpłynęły również środki w postaci **subwencji ogólnej**, która w 2004 r. wyniosła 2793 mln zł, z czego 56,7% przekazano do gmin, 22,5% do miast na prawach powiatu, 18,0% do powiatów i 2,8% do budżetu województwa. Subwencja ogólna zasiliła budżety w zróżnicowanym stopniu. W 2004 r. w 118 gminach i 14 powiatach stanowiła więcej niż połowę dochodów ogółem, a w 5 gminach (Gromnik, Radgoszcz, Tokarnia, Budzów i Lipnica Wielka) jej udział w dochodach przekroczył nawet 70%.

Istotnym źródłem dochodów jednostek samorządu terytorialnego są **dotacje** otrzymane z budżetu państwa, z funduszy celowych i z pozostałych źródeł. W 2004 r. przyznano ogółem 1019 mln zł dotacji, z czego 940 mln zł (13,1% dochodów ogółem) pochodziło z dotacji celowych z budżetu państwa. Do gmin wpłynęło 39,4% dotacji celowych z budżetu państwa, do miast na prawach powiatu – 26,9%, do powiatów – 20,9%, a do województwa – 12,9%.

WYDATKI BUDŻETOWE

Wydatki ogółem jednostek samorządu terytorialnego za 2004 r. zamknęły się kwotą 7398 mln zł i w porównaniu z 2003 r. wzrosły o 12,0%. Stanowiły one 8,1% wydatków jednostek samorządowych w kraju i 40,6% wydatków w regionie południowym.

Na budżety gmin przypadało 3573 mln zł (48,3%), na budżety miast na prawach powiatu 2445 mln zł (33,0%), na budżety powiatów 957 mln zł (13,0%) i na budżet województwa 423 mln zł (5,7%).

W 2004 r. wydatkowano więcej środków **w przeliczeniu na 1 mieszkańca** z budżetów jednostek samorządu terytorialnego wszystkich szczebli w województwie. Z budżetu województwa wydatkowano 130 zł (o 12 zł więcej), z budżetów powiatów – 417 zł (o 24 zł więcej), miast na prawach powiatu – 2545 zł (o 426 zł więcej) i gmin – 1556 zł (o 121 zł więcej). Największe dysproporcje w wydatkach przypadających na 1 mieszkańca wystąpiły w budżetach gmin. W gminie Niedźwiedź wynosiły one 2279 zł, a w gminie Trzyciąż – 1212 zł (różnica – 1067 zł). Zaznaczyć należy, że wydatki wyższe niż przeciętne w tej grupie jednostek wystąpiły w 84 gminach, przy czym w 8 gminach przekroczyły 2000 zł w przeliczeniu na 1 mieszkańca.

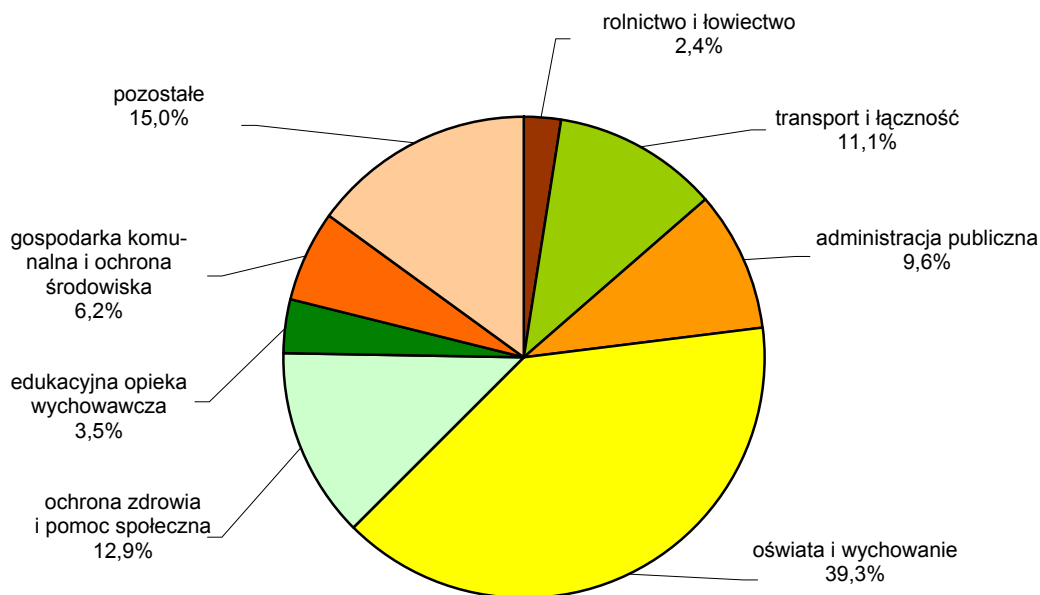
Z analizy wydatków w układzie rodzajowym wynika, że 34,9% środków przeznaczono na wynagrodzenia, 19,2% na zakup materiałów i usług, a 17,9% na wydatki majątkowe.

W 2004 r. na wydatki majątkowe przeznaczono 1321 mln zł, z czego na inwestycje przypadało 94,5%, a na udziały w spółkach i zakup akcji 5,5%.

Podobnie jak w roku 2003 udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem pozostał na tym samym poziomie – 16,9%. Na inwestycje przekazano ogółem 1248 mln zł, z tego z budżetów gmin wydatkowano 647 mln zł, co oznaczało zainwestowanie 282 zł w przeliczeniu na 1 mieszkańca (o 17 zł więcej niż przed rokiem). Z budżetów miast na prawach powiatu na inwestycje przekazano w przeliczeniu na 1 mieszkańca 386 zł (o 113 zł więcej niż w 2003 r.), natomiast z budżetów powiatów i województwa wydatkowano mniej środków niż w roku ubiegłym i było to odpowiednio 40 zł (o 4 zł mniej) i 42 zł (o 3 zł mniej).

Największe inwestycje w przeliczeniu na 1 mieszkańca prowadziły gminy: Sułoszowa – wydatkując 1007 zł, Wierzchosławice - 848 zł, Niedźwiedź – 840 zł i Czchów – 803 zł. Jednocześnie w 16 gminach na inwestycje przeznaczono mniej niż 100 zł na 1 mieszkańca, przy czym najmniej w gminach Alwernia i Sękowa – po 22 zł.

WYDATKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO MAŁOPOLSKI WEDŁUG DZIAŁÓW W 2004 R.

Główne kierunki wydatków jednostek samorządowych według klasyfikacji dochodów i wydatków budżetowych Ministra Finansów już od kilku lat nie ulegają zmianie.

W 2004 r. najwięcej środków przekazano na finansowanie oświaty i wychowania – 2904 mln zł, ochrony zdrowia i pomocy społecznej – 955 mln zł, transportu i łączności – 822 mln zł, administracji publicznej – 711 mln zł oraz gospodarki komunalnej i ochrony środowiska – 458 mln zł.

Wydatki na **oświatę i wychowanie** stanowiły największą pozycję w budżetach gmin – 47,0%, powiatów – 39,6% i miast na prawach powiatu – 33,0% ogółu ich wydatków. W 2004 r. wydatki w tym dziale wzrosły o 451 mln zł w porównaniu do roku poprzedniego, czyli o 18,4%. Zostały przeznaczone głównie na utrzymanie szkół podstawowych, gimnazjów i przedszkoli. Zaznaczyć należy, że jednostki samorządowe realizowały również zadania z zakresu edukacyjnej opieki wychowawczej (m.in. na utrzymanie świetlic szkolnych, przedszkoli), na którą przekazano 257 mln zł, czyli o połowę mniej niż rok wcześniej.

W 2004 r. na **ochronę zdrowia i pomoc społeczną** jednostki samorządowe przekazały 955 mln zł. Z budżetu województwa finansowano głównie utrzymanie szpitali ogólnych i leczenia ambulatoryjnego. Pozostałe jednostki finansowały przede wszystkim przeciwdziałanie alkoholizmowi, domy pomocy społecznej, zasiłki i dodatki mieszkaniowe dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej.

Na **gospodarkę komunalną i ochronę środowiska** w 2004 r. gminy przeznaczyły 267 mln zł (o 5 mln zł mniej niż w roku poprzednim), a miasta na prawach powiatu 190 mln zł (o 46 mln zł więcej). W gminach główną pozycję stanowiły wydatki na gospodarkę ściekową i ochronę wód, a w miastach na prawach powiatu na oświetlenie ulic i placów.

Dochody własne w gminach pokryły ich wydatki ogółem w 39,1% (w kraju 45,8%, w regionie południowym 47,4%), w miastach na prawach powiatu w 55,6% (w kraju 62,7%, w regionie południowym 60,2%), w powiatach w 25,3% (w kraju 24,1%, w regionie południowym 28,1%), a w budżecie województwa małopolskiego w 65,1% (w kraju 70,0%, w regionie południowym 66,1%).

WYNIK FINANSOWY

Wynik finansowy za 2004 r. wykazuje deficyt budżetowy w wysokości 201 mln zł. Deficyt wykazało 107 jednostek samorządowych: 104 gminy i 3 miasta na prawach powiatu. Porównując z rokiem 2003 ujemny wynik finansowy wzrósł o 42 mln zł. Pogorszenie sytuacji finansowej miało miejsce w miastach na prawach powiatu, bowiem w gminach ujemny wynik pozostał na tym samym poziomie co przed rokiem, a odnotowano go w 104 gminach, czyli o 16 mniej niż w roku ubiegłym.

TABL.1 DOCHODY I WYDATKI JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO MAŁOPOLSKI WEDŁUG RODZAJÓW W 2004 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE a – w mln zł b – w %	Ogółem	Gminy	Miasta na prawach powiatu	Powiaty	Wojewódz- two
DOCHODY					
OGÓŁEM	7197,3	3467,1	2285,4	958,7	486,1
	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Dochody własne	3271,9	1395,4	1358,9	241,9	275,7
	45,5	40,2	59,5	25,2	56,7
w tym udział w podatkach sta- nowiących dochód budżetu państwa - w podatku docho- dowym	1403,2	481,3	567,9	113,9	240,1
	19,5	13,9	24,8	11,9	49,4
Dotacje celowe z budżetu pań- stwa	940,2	369,7	252,5	196,6	121,4
	13,1	10,7	11,0	20,5	25,0
Dotacje z funduszy celowych	40,0	22,5	6,4	2,1	9,0
	0,6	0,6	0,3	0,2	1,9
Pozostałe dotacje	39,2	22,7	3,4	9,4	3,7
	0,5	0,6	0,2	1,0	0,8
Subwencja ogólna	2793,1	1583,9	629,1	503,9	76,3
	38,8	45,7	27,5	52,6	15,7
w tym na zadania oświatowe ..	2280,0	1203,6	610,3	431,1	35,0
	31,7	34,7	26,7	45,0	7,2
Środki na dofinansowanie wła- snych zadań ze źródeł pozabu- dżetowych	112,9	73,0	35,0	4,8	0,0
	1,5	2,1	1,5	0,5	0,0
WYDATKI					
OGÓŁEM	7397,9	3572,7	2444,8	956,7	423,7
	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
w tym:					
Dotacje	606,8	182,5	250,1	55,0	119,2
	8,2	5,1	10,2	5,7	28,1
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	595,8	377,5	168,4	47,1	2,8
	8,1	10,6	6,9	4,9	0,7
Wynagrodzenia	2583,0	1305,7	774,3	451,1	51,9
	34,9	36,5	31,7	47,2	12,2
Składki na obowiązkowe ubez- pieczenia społeczne i Fundusz Pracy	505,1	268,1	143,8	82,9	10,3
	6,8	7,5	5,9	8,7	2,4
Zakup materiałów i usług	1418,2	649,6	531,4	180,6	56,6
	19,2	18,2	21,7	18,9	13,4
Wydatki majątkowe	1321,3	652,2	418,7	92,9	157,5
	17,9	18,3	17,1	9,7	37,2
w tym wydatki inwestycyjne ..	1248,0	646,8	371,1	92,9	137,2
	16,9	18,1	15,2	9,7	32,4

TABL.2 WYDATKI JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO MAŁOPOLSKI WEDŁUG DZIAŁÓW W 2004 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE a - w mln zł b - w %		Ogółem	Gminy	Miasta na prawach powiatu	Powiaty	Wojewódz- two
OGÓŁEM	a	7397,9	3572,7	2444,8	956,7	423,7
	b	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
w tym:						
Rolnictwo i łowiectwo.....	a	174,3	108,3	0,1	1,0	64,9
	b	2,4	3,0	0,0	0,1	15,3
Transport i łączność	a	822,0	305,9	286,2	103,4	126,5
	b	11,1	8,6	11,7	10,8	29,9
Administracja publiczna.....	a	711,1	390,6	171,5	120,0	29,0
	b	9,6	10,9	7,0	12,5	6,8
Oświata i wychowanie	a	2903,9	1678,9	806,4	379,2	39,4
	b	39,3	47,0	33,0	39,6	9,3
Ochrona zdrowia	a	120,4	33,8	31,5	28,4	26,7
	b	1,6	0,9	1,3	3,0	6,3
Pomoc społeczna	a	834,8	384,9	299,3	147,4	3,2
	b	11,3	10,8	12,2	15,4	0,8
Edukacyjna opieka wycho- wawcza.....	a	257,0	47,4	127,8	75,0	6,8
	b	3,5	1,3	5,2	7,8	1,6
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska.....	a	458,2	267,1	190,2	0,5	0,4
	b	6,2	7,5	7,8	0,1	0,1
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego.....	a	262,7	105,8	78,5	4,7	73,7
	b	3,6	3,0	3,2	0,5	17,4
Kultura fizyczna i sport	a	87,6	51,5	29,7	4,6	1,8
	b	1,2	1,4	1,2	0,5	0,4

TABL.3 DOCHODY I WYDATKI BUDŻETÓW GMIN NA 1 MIESZKAŃCA WEDŁUG POWIATÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	Dochody		Wydatki	
	2003	2004	2003	2004
	na 1 mieszkańca w złotych			
OGÓŁEM	1388	1510	1435	1556
Podregion krakowsko-tarnowski				
powiat bocheński	1451	1512	1618	1609
powiat brzeski	1372	1586	1417	1692
powiat chrzanowski	1372	1476	1401	1587
powiat dąbrowski	1360	1464	1436	1479
powiat krakowski	1346	1421	1444	1478
powiat miechowski	1243	1320	1251	1363
powiat olkuski	1331	1428	1425	1448
powiat oświęcimski	1440	1585	1533	1621
powiat proszowicki	1327	1350	1355	1421
powiat tarnowski	1305	1489	1317	1538
powiat wielicki	1432	1474	1451	1600
Podregion nowosądecki				
powiat gorlicki	1446	1588	1458	1588
powiat limanowski	1531	1647	1538	1756
powiat myślenicki	1381	1531	1392	1600
powiat nowosądecki	1522	1638	1620	1658
powiat nowotarski	1330	1487	1341	1498
powiat suski	1375	1471	1406	1503
powiat tatrzański	1554	1702	1494	1577
powiat wadowicki	1271	1430	1274	1431

Opracowała: Lucyna Cuber, US Kraków - Oddział w Tarnowie.